ПЕТАР НАМИЧЕВ

ТРАДИЦИОНАЛНАТА ГРАДСКА АРХИТЕКТУРА ВО МАКЕДОНИЈА ОД 19 ВЕК

НАРОДНО НЕИМАРСТВО   XIX

TRADITIONAL ARCHITECTURE XIX

ПЕТАР НАМИЧЕВ

ТРАДИЦИОНАЛНАТА ГРАДСКА АРХИТЕКТУРА ВО МАКЕДОНИЈА ОД 19 ВЕК

PETAR NAMICEV

THE TRADITIONAL CITY ARCHITECTURE IN MACEDONIA FROM 19 CENTURY

SKOPJE 2022

Петар Намичев
ТРАДИЦИОНАЛНАТА ГРАДСКА АРХИТЕКТУРА ВО МАКЕДОНИЈА ОД 19 ВЕК

Издавач, уредник на македонски јазик,
автор на текстот и цртежите
Д-р Петар Намичев

Рецензенти:
Д-р Коста Балабанов
Д-р Мирче Кокалевски

Лектор: Коста Кочев
Превод од македонски
на англиски и дизајн: Екатерина Намичева - Тодоровска

Влада на Република Северна Македонија
ВАШЕ МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

Печатењето на изданието е финансирано од Министерство за култура на Р.С.Македонија
Печатница: 2 Август Штип
Тираж: 150

Petar Namicev
THE TRADITIONAL CITY ARCHITECTURE
IN MACEDONIA FROM 19 CENTURY

Editor, Editor in Macedonian language
Author of the text and drawings:
Petar Namicev PhD

Rewiewers:
Kosta Balabanov PhD
Mirce Kokalevski PhD

Lector: Kosta Kochev
Translation from macedonian
to English and design and lay-out: Ekaterina Namiceva - Todorovska

Влада на Република Северна Македонија
ВАШЕ МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

Printing is finansced by Ministry of Culture of N.Macedonia
Printed by : 2 August Shtip
Copies: 150

ТРАДИЦИОНАЛНАТА ГРАДСКА АРХИТЕКТУРА ВО С. МАКЕДОНИЈА ОД 19 ВЕК

Вовед

Берово 20

Битола 28

Велес 49

Виница 85

Дебар 91

Гостивар 97

Кочани 99

Кратово 102

Крива Паланка 139

Крушево167

Куманово 196

Охрид 199

Прилеп 218

Скопје 230

Струга 236

Струмица 257

Тетово 280

Штип 290

AESTHETIC AND CONSTRUCTIVE CHARACTERISTICS OF THE TRADITIONAL HOUSE IN SKOPJE AREA FROM 19 CENTURY

Introduction

Berovo 20

Bitola 28

Veles 49

Vinica 85

Debar 91

Gostivar 97

Kochani 99

Kratovo 102

Kriva Palanka 139

Krushevo 167

Kumanovo 196

Ohrid 199

Prilep 218

Skopje 230

Struga 236

Strumica 257

Tetovo 280

Stip 290

Монографијата содржи приказ на најзначајните карактеристики на градски куќи во градовите од 19-от век во Македонија. Материјалот е презентиран преку опис на специфичните карактеристики на куќа од секој град, каде се забележани одредени локални елементи. Преку цртежите се прикажани најзначајните примероци на живеалишта кои се дефинирале во период од неколку века, а највисокото ниво на естетски, просторни и конструктивни вредности достигнале во 19-от век. Преку цртежите прикажани се надворешните карактеристики на куќите, со потенцирани композиции на фасадите, дефинирани катни нивоа, естетски детали на надворешната декорацијата и сл.

Во секој град каде има сочувани примероци од традиционалните живеалишта најчесто се формираат групации на куќи кои заедно со улицата формираат градителско јадро, како порепознатлив визуелен белег на градот и панорамата со околината. Притоа опфатени се градовите кои формирале специфичнен израз на градбите од 19 век, примероци каде се препознава одредена концепција, прилагодена на климата, околината, природното опкружување и локалните сваќања за просторниот и волуменски концепт на архитектонските градби.

Архитектурата на градовите од 19-от век во најголема мерка влијаела врз одредување на урбаниот развој и во денешни современи услови. Во таа насока сочуваните примероци кои се дел од материјалот кој е презентиран преку цртежите, има одредено значење за зачувување на сликата на градот, односно одредени карактеристики на градбите кои создале одреден заштитен препознатлив лик на традицијата на градот.

Значењето на колекцијата на цртежите со најзначајни градби добива на значење, како дел од градителското национално наследство, кое треба да се негува и сочува за во иднина.

The monograph contains an overview of the most important features of town houses in the cities of the 19th century in Macedonia. The material is presented through a description of the specific characteristics of a house from each city, where certain local elements are noted.

The drawings show the most significant examples of dwellings that were defined in a period of several centuries, and the highest level of aesthetic, spatial and constructive values reached in the 19th century. The drawings show the external characteristics of the houses, with emphasized compositions on the facades, defined floor levels, aesthetic details of the exterior decoration, etc.

In every city where there are preserved samples of traditional dwellings, groups of houses are usually formed, which together with the street form a building core, as a more recognizable visual feature of the city and the panorama with the surroundings. It covers the cities that have formed a specific expression of the buildings from the 19th century, samples where a certain concept is recognized, adapted to the climate, environment, natural environment and local perceptions of the spatial and volumetric concept of architectural buildings.

The architecture of the cities from the 19th century greatly influenced the determination of the urban development even in today's modern conditions. In that regard, the preserved specimens that are part of the material presented through the drawings, have a certain significance for preserving the image of the city, ie certain characteristics of the buildings that created a certain protected recognizable face of the tradition of the city.

The significance of the collection of drawings with the most significant buildings is gaining importance, as part of the architectural national heritage, which should be nurtured and preserved for the future.

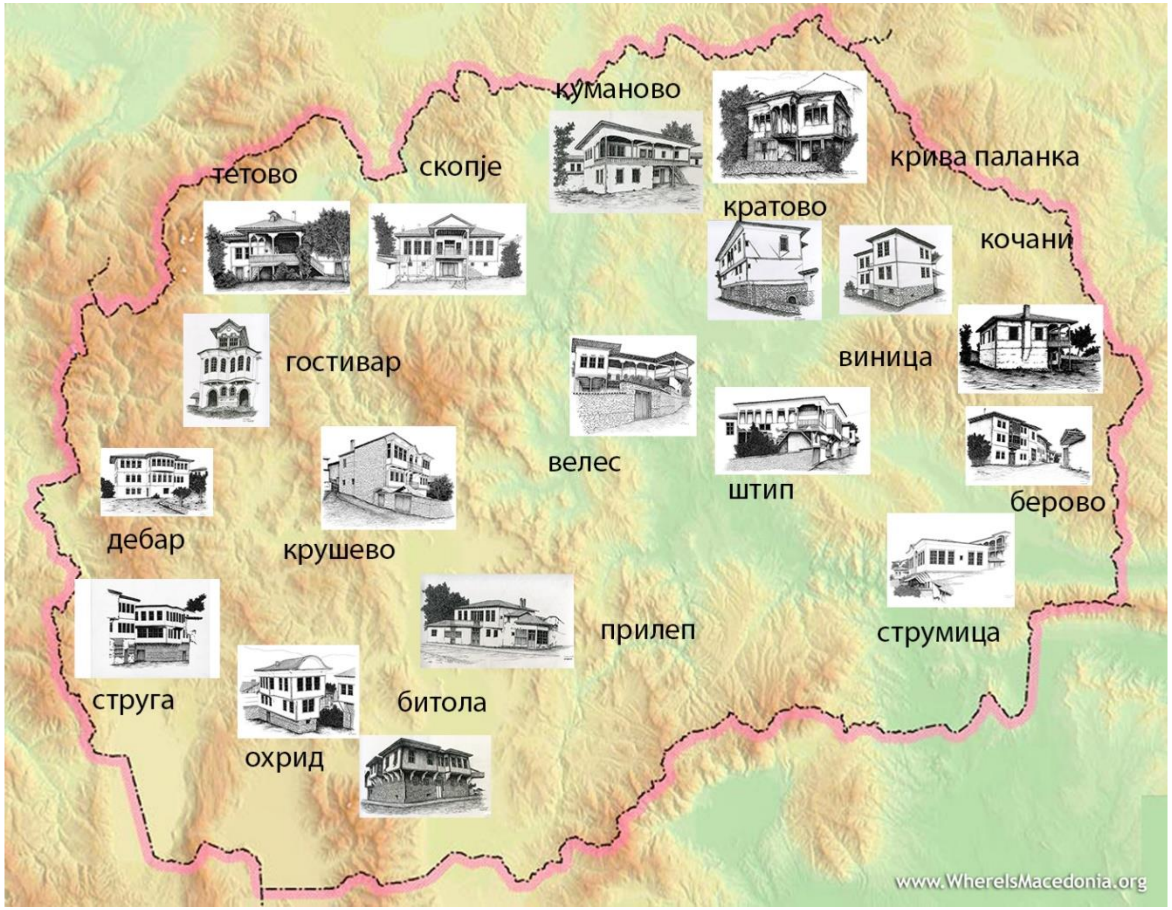

Сл.1.Карта на распространетост на традиционална градска куќа, Fig.1 Map of the distribution of a traditional city house

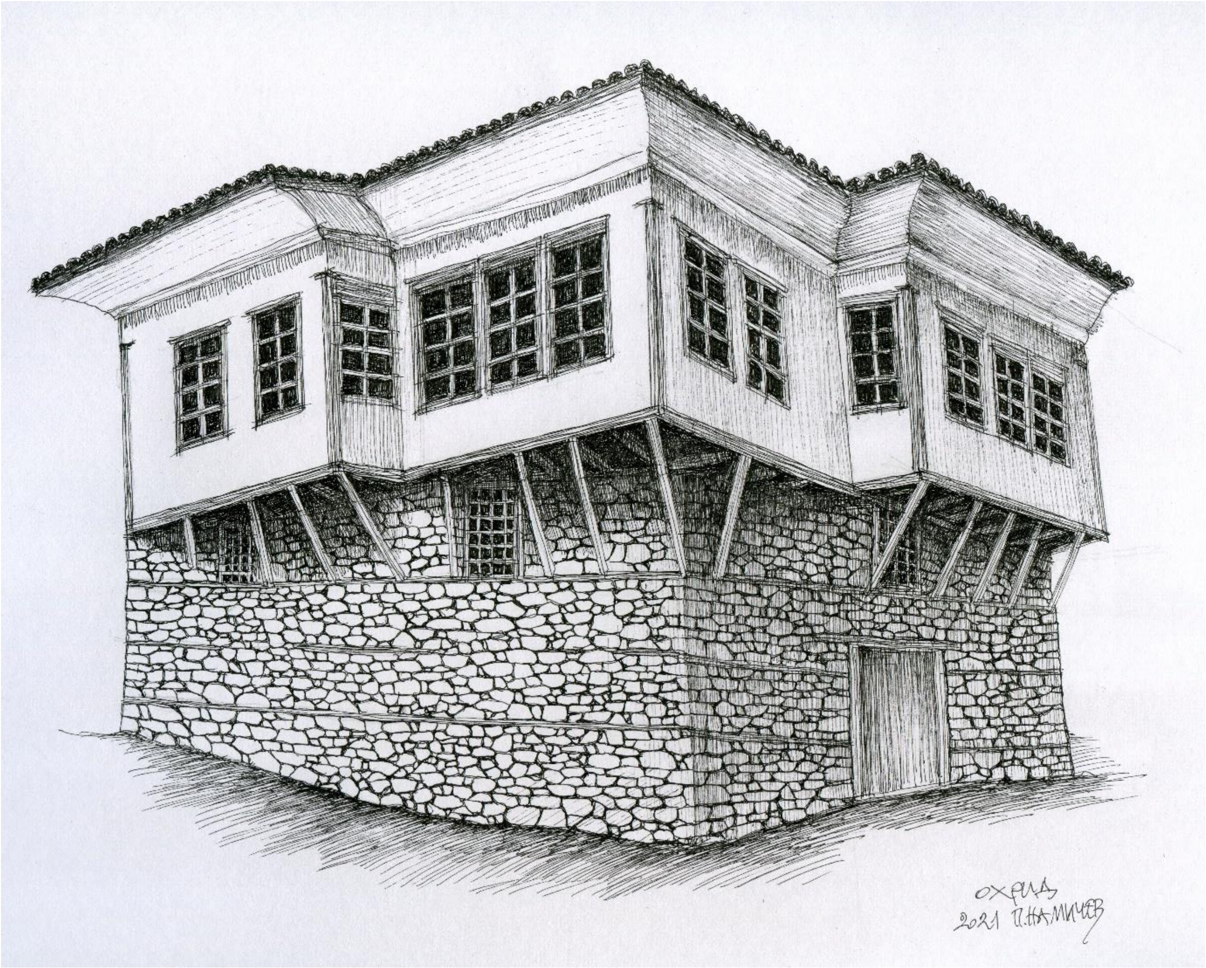

Сл.2. Изглед на куќа со испусти, Охрид, Fig.2. Appearance of a house with jeties, Ohrid

Традиционалната архитектура треба да се истражува поради нејзината содржина и форма, наместо да се потенцира нејзината национална вредност, одредени културни мотиви или историска заштита. Архитектонската традиционална форма се создава и трансформира без предрасуди, совршено ориентирана, конципирана кон целокупната градителска задача. Нагласената рационалност е исполнета со емоции, каде куќите се сраснати во средината и во одреден временски контекст. Традиционалната архитектура нуди функционални решенија, кои се интересни и од модерен аспект на архитектонската форма. Значајни се чувството и смислот за општествениот живот, хуманиот аспект при градењето, како и насоката на задоволување на силен историски континуитет на процесот на создавање на архитектонската форма. Покрај виталните приодобивки значајна е и визуелната топографија на населбите, каде градбите на теренот се во совршена хармонија со природата и опкружувањето.

Вредностите на традиционалната архитектура се поврзуваат со чиста волуменска форма. Хоризонталниот ефект од прозорците, асиметричната композиција, ликовниот израз на композицијата на sидовите, влијанието на формата од пејзажот, при што е нагласена кохерентноста на функционалниот и техничкиот аспект на градбите. Посебно треба да се потенцира органскиот развој и поврзаноста на архитектонската форма со природата.

Traditional architecture should be explored because of its content and form, rather than emphasizing its national value, certain cultural motifs or historical preservation. The traditional architectural form is created and transformed without prejudices, perfectly oriented, conceived towards the entire construction task. The emphasized rationality is filled with emotions, where the houses are fused in the middle and in a certain time context. Traditional architecture offers functional solutions, which are interesting from a modern aspect of the architectural form. The feeling and the meaning for the social life, the humane aspect in the construction are important, as well as the direction of satisfying the strong historical continuity of the process of creating the architectural form. In addition to the vital benefits, the visual topography of the settlements is also important, where the buildings on the ground are in perfect harmony with nature and the environment.

The values of traditional architecture are associated with pure volumetric form. The horizontal effect of the windows, the asymmetrical composition, the artistic expression of the composition of the walls, the influence of the shape of the landscape, emphasizing the coherence of the functional and technical aspect of the buildings. The organic development and the connection of the architectural form with the nature should be especially emphasized.

Традиционалната форма на локалната архитектура содржи повеќеслоен контекст, културен, социјален, природен, технички, каде формата има снага да ја прикаже хуманата содржина на архитектурата. Организацијата и формирањето на просторот го следи начинот на живот, функционирањето на условите, материјалите, и технологијата каде градителите се изразуваат без било каква намера и приклонување кон одредени симболички и формални елементи. Секоја применета форма на традиционалната архитектура е прилагодена и подготвена за развој на еволуцијата која е наметната од реалните фактори, со подготвеност кон реална трансформација на формата. Посебен акцент е даден на користењето на материјалите, каде преку градителските можности создава совршена форма, бидејќи се создаваат од реалноста, непосредната околина и духот на местото на старите архитектонски форми. Посебно е значајно да се нагласи успешното групирање на формите и нивниот меѓусебен однос, отколку елементарната форма како единечна.

The traditional form of local architecture contains a multi-layered context, cultural, social, natural, technical, where the form has the power to display the human content of architecture. The organization and formation of the space follows the way of life, the functioning of the conditions, materials, and technology where the builders express themselves without any intention and inclination to certain symbolic and formal elements. Each applied form of traditional architecture is adapted and prepared for the development of evolution imposed by real factors, with a readiness for real transformation of form. Special emphasis is given to the use of materials, where through the construction possibilities it creates a perfect form, because they are created by reality, the immediate environment and the spirit of the place of the old architectural forms. It is especially important to emphasize the successful grouping of forms and their interrelationship, rather than the elementary form as a single.

CIP-Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

39:728.3(497.7)"18"
39:69(497.7)"18"

НАМИЧЕВ, Петар
Традиционалната градска архитектура во Македонија од 19 век / автор на текстот и цртежите Петар Намичев ; [превод од македонски на англиски Екатерина Намичева-Тодоровска] = The traditional city architecture in Macedonia from 19 century / author of the text and drawings Petar Namicev ; [translation from macedonian to english Ekaterina Namiceva-Todorovska]. - Скопје : П. Намичев, 2022. - 329 стр. : илустр. ; 30 см

Текст напоредно на мак. и анг. јазик

ISBN 978-608-66663-2-3

а) Народна архитектура -- Градска куќа -- Македонија -- 19 в. б) Народно неимарство -- Македонија -- 19 в.

COBISS.MK-ID 57140229